

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERZONIÓW NA LATA 2008-2013

Dzierżonów 2008

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013**

Wstęp	3
Część I	
Diagnoza	
Rozdział I	Charakterystyka Gminy 4
Rozdział II	Diagnoza problemów społecznych 9
1.	Ubóstwo 11
2.	Bezrobocie 12
3.	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego 17
4.	Niepełnosprawność i długotrwała choroba 16
5.	Alkoholizm 18
6.	Potrzeba ochrony macierzyństwa 20
7.	Bezdomność 20
8.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego 21
9.	Narkomania 22
10.	Problem starości 22
Rozdział III	Mapa problemów społecznych 24
Część II	
Strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej w latach 2008-2013	
Rozdział I	Pomoc na rzecz rodzin dotkniętych problemem bezrobocia i ubóstwa 26
Rozdział II	Pomoc na rzecz rodzin z problemem opiekuńczo – wychowawczym lub sieroctwa 29
Rozdział III	Pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych i z długotrwałą chorobą 32
Rozdział IV	Pomoc na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym 34
Rozdział V	Pomoc na rzecz osób uzależnionych od narkotyków 38
Rozdział VI	Pomoc na rzecz osób bezdomnych 40
Rozdział VII	Pomoc na rzecz osób starszych 42
Rozdział VIII	Pomoc na rzecz ochrony macierzyństwa 44
Rozdział IX	Pomoc na rzecz osób opuszczających zakłady karne 46
Część III	
Źródła i struktura finansowania	47

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

WSTĘP

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie społeczności lokalnej jak i na poziomie rodziny czy jednostki) a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy wymaga profesjonalnego i systematycznego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy i miasta.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy Dzierżoniów została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów w toku bieżącej jego działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Dzierżoniowie i organizacji współpracujących z Ośrodkiem. Dopełnieniem zebranych danych było wykorzystanie wszelkich materiałów o tematyce socjologicznej i psychologicznej będące w posiadaniu jednostek organizacyjnych gminy, zajmujących się problemami społecznymi.

W oparciu o diagnozę została opracowana strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej na najbliższe lata, która jest rozwinięciem działań oraz założeń programowych w sferze pomocy społecznej w Gminie Dzierżoniów realizowanych od 1990 roku przez Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów.

Aktualnie Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów wdraża do realizacji model nastawiony na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się z prośbą o pomoc w rozwiązywaniu problemów. Jest to możliwe dzięki rozwojowi różnego rodzaju usług dla różnych grup świadczeniobiorców, poradnictwa prawnego, psychologicznego, terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej.

Systemowe podejście do rodziny powoduje, że dysfunkcje mające w niej miejsce nie są traktowane jako izolowane zjawiska dotyczące pojedynczych osób. Stąd pomimo wielu różnych form pomocy skierowanych bezpośrednio na jednostkę podejmuje się także pracę z całą rodziną, gdyż zmiany w jej funkcjonowaniu stanowią szansę na to, że następne pokolenie nie stanie się podopiecznymi pomocy społecznej.

Działania Ośrodka mają na celu nie tylko łagodzenie skutków trudnej sytuacji bytowej świadczeniobiorców pomocy społecznej lecz także usuwanie przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej.

Strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: oświata i służba zdrowia.

Opracowanie i przyjęcie do realizacji niniejszej strategii jest wypełnieniem ustawowego obowiązku ustalonego w art. 17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku - o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64 poz.593), którego celem jest jak najlepsze wypełnianie zadań gminy wobec swoich mieszkańców w zakresie opieki i pomocy społecznej.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

CZĘŚĆ I

DIAGNOZA ROZDZIAŁ I

CHARAKTERYSTYKA GMINY

Niniejszy rozdział traktuje o mieszkańcach gminy, ich strukturze wiekowej i ekonomicznej oraz o stanie i możliwościach obsługi społeczeństwa przez podmioty gospodarcze i inne instytucje powołane dla jego potrzeb.

Gmina Dzierżonów liczy 9425 mieszkańców i zajmuje powierzchnię 14.106 ha

Przyrost naturalny w gminie jest ujemny.

Rok	Urodzenia	Zgony
2005	32	97
2006	86	101
2007	80	85
RAZEM	198	283

W rozwoju demograficznym Gminy Dzierżonów widoczny jest charakterystyczny dla Polski trend , polegający na spadku liczby ludności. Zjawisko to ma istotny wpływ m.in. na planowanie potrzeb w usługach publicznych - oświacie, wychowaniu, opiece społecznej, ochronie zdrowia oraz na rynek pracy.

Najistotniejszym elementem potrzebnym do diagnozy sytuacji społeczeństwa do jego potrzeb w zakresie pomocy społecznej - jest jego **kondycja ekonomiczna**, którą kształtuje dostępność pracy lub innych źródeł utrzymania.

Część populacji wieku produkcyjnego posiada inne zabezpieczenie środków na utrzymanie: jest to prawo do świadczeń ZUS lub gospodarstwo domowe.

W diagnozie sytuacji duże znaczenie ma także **szkolnictwo**. W gminie jest ono dość dobrze rozwinięte. Funkcjonuje w odniesieniu do potrzeb: 1 Szkoły Podstawowe, 3 Zespoły Szkolno -Przedszkolne oraz 1 Gimnazjum Gminne.

Dla mieszkańców Gminy Dzierżonów dostępna jest szeroka gama szkół ponadgimnazjalnych, które funkcjonują na terenie miasta Dzierżonowa oraz Bielawy. Oferują one wielokierunkowość nauczania przy dobrej bazie, zarówno dydaktycznej jak i funkcjonalnej.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013**

Wyszczególnienie	Uczniowie				
Lata	2003	2004	2005	2006	2007
Suma	993	916	871	747	677
Gimnazjum	376	343	327	249	209
Szkoły podstawowe	617	573	544	498	468

Najmłodszy w wieku 3-6 lat znajdują pomoc pedagogiczną w Zespołach Szkolno - Przedszkolnych w Ostroszowicach, Piławie Dolnej oraz Mościsku.

Działalność kulturalna na terenie Gminy Dzierżoniów w głównej mierze opiera się na aktywności Biblioteki Publicznej w Mościsku. Uchwałą Rady Gminy nr XXII/249/2000 z dnia 10 października 2000 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXI/129/96 Rady Gminy Dzierżoniów z dnia 06 grudnia 1996 roku o nadaniu statutu dla Biblioteki Publicznej Gminy Dzierżoniów z/s w Mościsku, stała się instytucją kultury działającą w obrębie Krajowej Sieci Bibliotecznej. Jest to biblioteka główna, zarządzająca działalnością 6 filii. Prowadzi ona działalność kulturalną wśród dzieci i młodzieży. Ponadto biblioteka organizuje działalność niżej wymienionych zespołów gminnych

- Zespół Pieśni i Tańca Górali Czadeckich " Poiana" w Piławie Dolnej,
- Męski Zespół Śpiewaczy „CORD” w Piławie Dolnej,
- Zespół Kameralny „ Can Mato” w Piławie Dolnej,
- Chór Ludowy „ Macieje ” w Ostroszowicach.

Wymienione wyżej formy spełniają istotną rolę w kształtowaniu pozytywnych społecznie postaw szczególnie młodych ludzi. Jest to element przeciwdziałania postawom patologicznym.

Podstawowa opieka medyczna ze względu na szczególne położenie i ukształtowanie Gminy Dzierżoniów (stanowi otoczenie miasta Dzierżoniowa i miasta Bielawa) a także ze względu na niską koncentrację liczby mieszkańców statystycznie korzystających z podstawowej opieki medycznej świadczona jest przez lekarzy pierwszego kontaktu mających swoje placówki w Dzierżoniowie lub Bielawie. Lekarze pierwszego kontaktu nie są zainteresowani lokalizacją swoich gabinetów na terenach wiejskich, nawet prowadząc praktykę w niepełnym wymiarze. Stanowi to pewien dyskomfort dla mieszkańców Gminy, szczególnie starszych i matek z małymi dziećmi. W Gminie Dzierżoniów, we wsi Ostroszowice, staraniem radnych i mieszkańców tej wsi w roku 2007 powstał Oddział Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej z/s w Bielawie. Przychodnia świadczy usługi w zakresie podstawowej opieki medycznej oraz pediatrii, w niepełnym wymiarze godzin. Placówka funkcjonuje na bazie lokalu będącego własnością osoby fizycznej. Z punktu widzenia opieki zdrowotnej istotna też jest dostępność ludności do punktów aptecznych. Na terenie Gminy funkcjonuje tylko jedna apteka

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

w Ostroszowicach, mieszkańcy pozostałych wsi zaopatrują się w leki głównie w Dzierżoniowie i Bielawie.

Nad całością realizacji zadań społeczno - opiekuńczych gminy czuwa, powołana w tym celu jednostka organizacyjna gminy Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednostka ta swoim zasięgiem działania obejmuje teren całej gminy. Zatrudnia ogółem 9 pracowników i w imieniu gminy Ośrodek skupia (poza dodatkami mieszkaniowymi) całość zadań gminy wynikających z pomocy społecznej.

Doświadczenia kilku lat wykazały że podział terenu gminy na 4 rejony pracy socjalnej daje pozytywne efekty. Pracownicy socjalni mają bezpośredni kontakt ze środowiskiem, który służy właściwej diagnozie i ułatwia skuteczne rozwiązywanie istniejących trudności.

Zadania gminy w zakresie pomocy społecznej dzielą się na dwie grupy :

1. Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym do których należy :

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- praca socjalna
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo - wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieką nad dzieckiem i rodziną;
 - dożywianie dzieci
 - sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
 - kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
 - realizacja gminnego programu przeciwdziałania alkoholizmowi
 - sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego
 - utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.
2. Do zadań własnych gminy należy także ponadto:
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych ;
 - przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
 - prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
 - podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych
 - współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.
3. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
 - opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
 - organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową lub ekologiczną;
 - prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych;
 - realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

Realizacja ww. zadań jest wykonywana poprzez specjalistyczne służby z zakresu pomocy społecznej.

Zatrudnienie kadr w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej reguluje ustawa z dnia 4 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr.64, poz.593 oraz rozporządzenie w sprawie wynagradzania pracowników w jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego.

W myśl ustawy o pomocy społecznej:

Art. 116 „Pracownikiem socjalnym może być osoba, która posiada dyplom uzyskania tytułu zawodowego w zawodzie pracownik socjalny, dyplom wyższej szkoły zawodowej o specjalności praca socjalna na jednym z kierunków: pedagogika, politologia, psychologia, socjologia lub nauki o rodzinie”

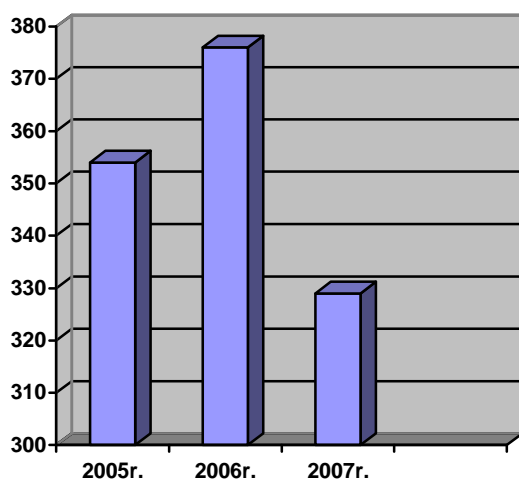
Art. 122 „osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są zobowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Zgodnie z wymaganiami postawionymi w ustawie wszyscy pracownicy socjalni w Ośrodku Pomocy Społecznej posiadają kwalifikacje do wykonywania zawodu. Wymagania ustawowe względem wykształcenia spełnia również Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej. W Ośrodku Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów zatrudnionych jest 9 osób w tym: 4 pracowników socjalnych. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej liczba zatrudnionych pracowników socjalnych powinna być proporcjonalna do liczby mieszkańców w gminie. W stosunku: 1 pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców (art.61 pkt. 11). W gminie Dzierżoniów pracownik socjalny obsługuje rejon ok. 2350 mieszkańców.

ROZDZIAŁ II

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Codziennemu życiu mieszkańców Gminy Dzierżoniów towarzyszą liczne problemy, które swoim zasięgiem obejmują większą lub mniejszą grupę ludzi, należącą do ludzi pokoleniowo młodszych lub starszych. Powstaje wówczas problem społeczny. Każdy mieszkaniec gminy, który znajduje się w sytuacji życiowej trudnej, nie mogący sprostać jej samemu ma prawo szukać pomocy w instytucjach państwowych i samorządowych ustawowo zobowiązanych do udzielania takiej pomocy. Podstawową i najważniejszą jednostką zobowiązaną do takiej działalności na terenie gminy jest Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów z siedzibą w Dzierżoniowie przy ul. Szkolnej 16. W oparciu o pełną penetrację środowiska społecznego gminy oraz na podstawie realizacji przez Ośrodek zadań – stan, diagnoza problemów społecznych w Gminie Dzierżoniów jest następująca:

Rys.1. Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS w latach 2005 – 2007.

W 2005 roku pomocą objętych było 354 rodzin, w których przebywało 1192 osób, w 2006 r. – 376 rodzin, w których przebywało 1175 osób. W roku 2007 pomocą objętych zostało 329 rodzin, w których przebywało 966 osób. Jak wynika z przedstawionego rysunku w 2007 roku spadła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.

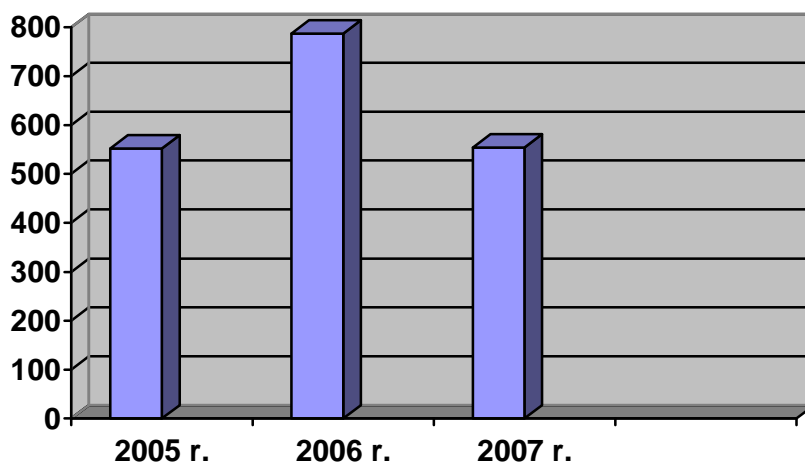
Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej uwarunkowana jest przede wszystkim wielkością środków finansowych. W ocenie pracowników socjalnych zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy wynika z polepszenia się sytuacji ekonomicznej społeczeństwa.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

Oto jak na przestrzeni tych samych ostatnich trzech lat kształtowały się wydatki, wg zestawienia:

Lata	2005	2006	2007
Zasiłki w tys. zł			
Zasiłki ogółem	552	787	554

OGÓŁEM

Rys.2 Wydatki w latach 2005-2007 r.

Dodatkowo należy podać, że od 1 maja 2004 roku Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje wypłatę świadczeń rodzinnych. Środki finansowe na to zadanie w całości pochodzą z budżetu państwa. Jeżeli ilość osób korzystających z pomocy społecznej w 2007 roku odniesiemy do ogólnej liczby mieszkańców w gminie otrzymamy wynik 10,54 czyli z pomocy społecznej korzysta 10,54 % naszego społeczeństwa.

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do pomocy są:

- ubóstwo
- bezrobocie
- bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego
- niepełnosprawność

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013**

- długotrwała choroba
- alkoholizm
- potrzeba ochrony macierzyństwa
- bezdomność
- narkomania
- przystosowanie się do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Ilość udzielonej pomocy obrazuje niniejsza tabela.

Lata Powody udzielenia pomocy społecznej (ilość rodzin)	2005	2006	2007
1. Ubóstwo.	354	376	329
2. Bezrobocie.	243	272	202
3. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.	94	85	24
4. Niepełnosprawność.	26	20	30
5. Długotrwała choroba.	33	6	38
6. Alkoholizm.	33	26	8
7. Potrzeba ochrony macierzyństwa.	3	1	32
8. Bezdomność.	1	2	3
9. Narkomania.		-	-
10. Przystosowanie się do życia po opuszczeniu zakładu karnego.	3	3	2

1. Ubóstwo.

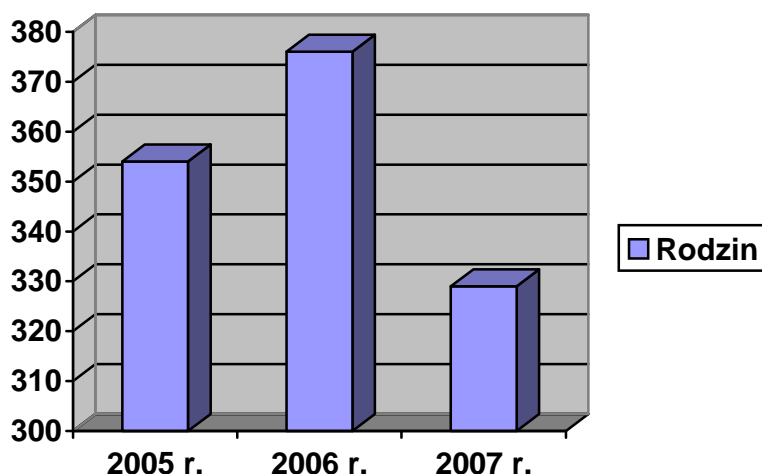
Ubóstwo określa się jako stan w którym jednostce czy określonej grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowe potrzeby” kryją się poza wyżywieniem, którego niezbędności nikt nie kwestionuje także potrzeby takie jak: ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, uczestniczenie w świadczeniach kulturalnych.

Ubóstwo jest głównym powodem przyznawania pomocy przez OPS Gminy Dzierżoniów.

Na ukształtowanie się tego zjawiska miały wpływ takie wydarzenia, jak:

- utrata pracy poprzez likwidację zakładu pracy,
- rozkład małżeństwa poprzez alkoholizm, przemoc w rodzinie i in.
- migracja rodzin ze wsi do miasta.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013**

Rys.3. Pomoc społeczna z przyczyny ubóstwa 2005 – 2007.

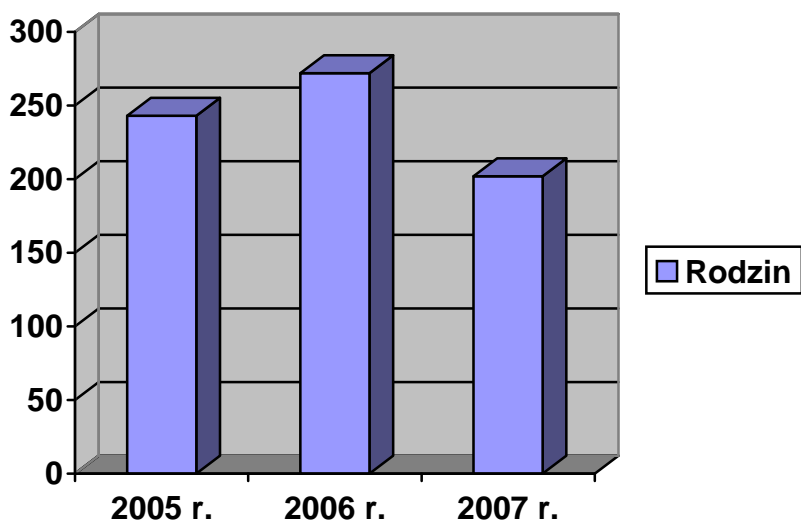
2. Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem towarzyszącym gospodarce rynkowej. Oznacza brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych i gotowych do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu pracy. Bezrobocie w Gminie Dzierżoniów dotyka wielu ludzi. Skutki i straty, które powoduje są dotkliwe nie tylko dla samych bezrobotnych i ich rodzin, ale również dla całego społeczeństwa. Chodzi tu o niewykorzystany potencjał ludzkiej pracy, poczucie zagrożenia bezrobociem ludzi zatrudnionych, nasilenie się społecznej patologii oraz potrzebę korzystania z wszelkiej pomocy. Przyczyną bezrobocia w Gminie Dzierżoniów jest w głównej mierze upadek w latach 90-tych Państwowych Gospodarstw Rolnych, który wygenerował całą rzeszę bezrobotnych o niskich kwalifikacjach, słabym wykształceniu i braku inicjatywy. Przyczyną bezrobocia są także zwiększone wymagania pracodawców dotyczących kwalifikacji zawodowych pracowników, niewystarczająca dynamika rynku pracy w procesie tworzenia nowych miejsc pracy, ograniczenia w zatrudnianiu pracowników w zakładach na terenie gminy Dzierżoniów, wyuczona bezradność bezrobotnych w poszukiwaniu pracy. Bezrobocie na terenie gminy Dzierżoniów w latach:

lata	2003	2004	2005	2006	2007
ogółem	1115	1116	1154	1023	774
Bez prawa do zasiłku	936	953	929	890	675
% udział bez prawa do zasiłku	83,9	85,4	80,5	87	87,20

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

Skutkami pozostawania bez zatrudnienia są problemy finansowe. Długotrwała sytuacja pozostawania bez pracy wpływa negatywnie na poczucie własnej wartości człowieka. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych decyzji. Często pojawia się apatia, zniechęcenie, a także agresywne reakcje wobec otoczenia, środowiska lokalnego, rodziny, instytucji. Bezpośrednią konsekwencją bezrobocia jest rozszerzanie się zjawisk patologii społecznej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego jednostki i rodziny. Dlatego też rodzi się konieczność szukania doraźnych metod poprawy sytuacji ekonomicznej rodziny. Gmina od kilku lat zatrudnia osoby bezrobotne, organizując roboty publiczne, prace interwencyjne oraz inne aktywne formy zwalczania bezrobocia. Bezrobocie w Gminie Dzierżoniów jest zjawiskiem, które dotyka szerokie kręgi społeczne. Straty i skutki społeczne, które powoduje są trudne do oszacowania. Z obserwacji wydaje się, że środowisko ma to za sobą najtrudniejszy okres w tym zakresie. Unormowała się sytuacja zatrudnienia .

Rys.4. Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu bezrobocia w latach 2005 - 2007.

Okres bezrobocia członka rodziny jest dla wielu gospodarstw domowych szczególnie trudny. W szybkim czasie pojawiają się problemy finansowe, rodzi się konieczność szukania doraźnych metod poprawy sytuacji ekonomicznej rodziny. Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Przymusowe pozostawanie bez pracy oraz niemożność ponownego znalezienia zatrudnienia powoli i systematycznie pozbawiają człowieka poczucia własnej wartości. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych, a niekiedy jakichkolwiek decyzji. Pojawia się apatia i zniechęcenie. Okres bezrobocia oznacza radykalną zmianę rozkładu czasu w ciągu dnia. W zmianie trybu życia ujawnia się tradycyjny podział na kobiece i męskie. Bezrobotni mężczyźni często sięgają po

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

używkami, głównie w celu rozładowania stresu. Osoby o niewielkich szansach na rynku pracy (brak kwalifikacji, zaawansowany wiek) dostrzegają raczej nadmiar wolnego czasu i rodzące się przygnębienie, a rozczarowanie lub stres leczą alkoholem lub nikotyną. Bardziej aktywnie i twórczo starają się wykorzystać swój czas ci bezrobotni, którzy dostrzegają szansę poprawy swojej pozycji na rynku pracy (młodzi, posiadający poszukiwany zawód lub gotowi do przekwalifikowania się). Złe warunki materialne są jednym z głównych czynników wywołujących stany depresyjne związane z poczuciem braku stabilności i bezpieczeństwa socjalnego. Niskiej kondycji psychosomatycznej towarzyszy w szczególności wzrost zapadalności na niektóre choroby zakaźne, choroby społeczne- nerwice, choroby serca, choroby psychiczne oraz znaczny wzrost zachorowalności na czynną gruźlicę płuc, tradycyjnie już uznaną za chorobę będącą wynikiem biedy i niedożywienia. Bezrobotni objęci pomocą społeczną zauważają u siebie niepokojące pogorszenie stanu zdrowia. Odsetek osób odczuwający nowe dolegliwości wyraźnie rośnie wraz z wydłużaniem się czasu pozostawania bez pracy. Jest to wyraźny dowód, jak silnie negatywnym doświadczeniem może być bezrobocie. Oprócz dolegliwości somatycznych część bezrobotnych zauważa u siebie pogorszenie samopoczucia. Prawie wszyscy bezrobotni odczuwają niepokój, lęk, przygnębienie, rozdrażnienie, mają kłopoty ze snem, czują, że coś im zagraża. Duża część bezrobotnych uważa, że nie ma wpływu na ważne decyzje rodzinne i że ludzie są w stosunku do nich niesprawiedliwi. Bezrobocie burzy klimat życia rodzinnego. Wpływa destrukcyjnie na pełnienie przez rodzinę jej podstawowych funkcji, na realizację określonych zamierzeń, zadań i planów życiowych. Najbardziej bolesnym aspektem bezrobocia jest zagrożenie bezpiecznej egzystencji własnej rodziny. Brak pracy ma negatywny wpływ na ekonomiczną funkcję rodziny. Powoduje jej szybką degradację, potęguje biedę i rozszerza sferę ubóstwa. Dla podopiecznych OPS dotkniętych bezrobociem dużym problemem jest regulowanie należności za opłaty mieszkaniowe, które są wysokie w stosunku do dochodów rodziny. Jako pierwsze oszczędności czynione są na opłatach czynszowych, następnie za media, co naraża rodzinę na dodatkowy lęk przed eksmisją lub odcięciem dopływu energii.

Obserwując zachowania bezrobotnych korzystających z pomocy OPS zauważa się, że stosują oni ostrzejszy rygor oszczędnościowy mniej wydając na żywność, odzież, płatne usługi. Trudna sytuacja finansowa gospodarstw domowych dotkniętych bezrobociem wymusza także ograniczanie wydatków związanych ze zdrowiem (leki, sprzęt rehabilitacyjny) i kształceniem dzieci.

Bezrobocie naraża rodzinę na szereg niedogodności, sublimację wielu ważnych potrzeb, niewłaściwe kształtowanie osobowości jej członków. Praca zawodowa wyznacza bowiem postawy i zachowanie dzieci, system stosowanych przez nie ocen, kontakty ze środowiskiem rówieśniczym, uznawane przez nie wartości czy preferowane cele. Dążenia dzieci i młodzieży są silnie związane z pozycją zawodową rodziców, a otaczająca rzeczywistość postrzegana jest przez pryzmat ich pracy zawodowej. Zmiany w statusie zawodowym choćby jednego z rodziców nie pozostają więc bez wpływu na dokonywaną przez młodych ludzi

ocenę rzeczywistości oraz ich własnej pozycji. Bezrobocie jest często w rodzinie czynnikiem konfliktogennym i nasilającym patologie społeczne takie jak: nadużywanie alkoholu, zdobywanie środków pieniężnych nielegalnymi sposobami, itp.

Głębokość zmian w rodzinie spowodowanych bezrobociem zależy w dużej mierze od struktury rodziny, jej fazy rozwoju, statusu społecznego, stanu zagospodarowania materialnego, kondycji zdrowotnej członków rodziny oraz środowiska lokalnego. Bezrobocie rodziców dla dzieci i młodzieży kończącej pewien etap edukacji niejednokrotnie oznacza zmianę i ograniczenie planów dalszego kształcenia, obniżanie ich aspiracji edukacyjnych, zahamowanie rozwijania ich uzdolnień w drodze dalszej nauki czy zajęć dodatkowych. Warto podkreślić w tym miejscu wydaje się również ograniczenie kontaktów rówieśniczych dzieci na skutek rezygnacji z usług placówek opiekuńczo - wychowawczych, edukacyjnych czy kulturalnych. Odczuwanie przez dzieci własnej sytuacji jako gorszej często prowadzi do stopniowej izolacji środowiskowej, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Zawęża się krąg wspólnych zainteresowań rówieśniczych, dzieci przestają być zapraszane do wspólnej nauki i zabawy. Zdarza się także, że jednocześnie z odrzuceniem przez rówieśników, z powodu trudnej sytuacji materialnej rodziny, dzieci popadają w sytuacje konfliktowe w szkole z wychowawcami i nauczycielami. Odbija się to bardzo silnie na postawach dzieci i młodzieży, na ich zachowaniu oraz wartościowaniu zjawisk i osób. Skutkiem bezrobocia w rodzinie jest także osłabienie autorytetu rodziców. Obok wcześniej wymienionych skutków bezrobocia występuje jeszcze taki element jak nieplanowe, bez zadaniowe funkcjonowanie rodziny, bez określonych bliżej celów i hierarchii zadań czekających na realizację. Racjonalne planowanie życia rodzinnego może odbywać się jedynie przy założeniu wydolności finansowej rodziny, w pokrywaniu wydatków na cele konsumpcyjne i usługowe oraz poczuciu stabilności dochodów. Jeśli zachwianie podstaw materialnych jest krótkotrwałe może nastąpić czasowe zawieszenie realizacji lub realizacja okrojona, natomiast dłuższe trwające braki mogą wywołać rezygnację z pewnych planów bez szansy na ich realizację w przyszłości. Zaznaczyć należy, że pewnych zadań z natury przypisywanych rodzinie w danym cyklu jej rozwoju nie można przesunąć w czasie ponieważ spowoduje to nieodwracalne skutki w wymiarze indywidualnym, rodzinnym i społecznym.

3. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Znaczącą część klientów OPS stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się w życiu w postaci niedojrzałości

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

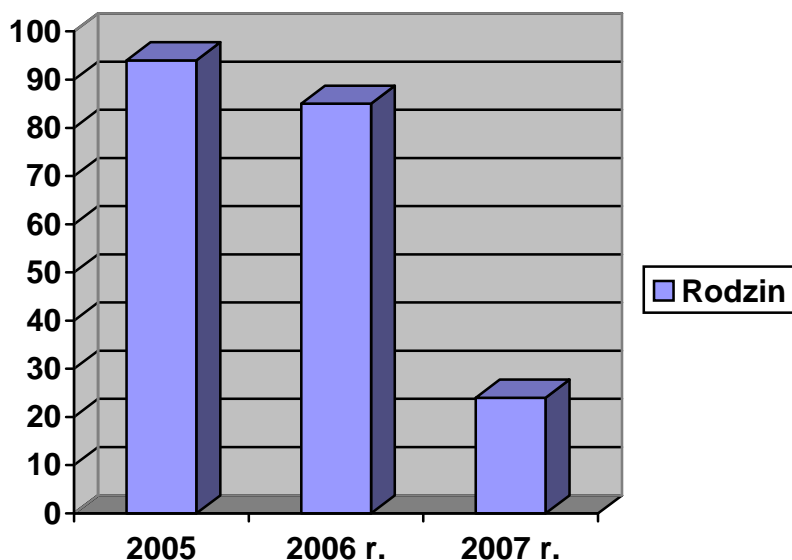
emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm i wartości.

Zagrożenia współczesnej rodziny oraz coraz częściej spotykany sposób interwencji w kłopoty i trudności rodziny pociągają za sobą znaczny i stały wzrost liczby dzieci wychowywanych poza własną rodziną.

Okolicznościami które skłaniają do podjęcia takich działań opiekuńczo - ratowniczych wobec dzieci są okoliczności :

- obiektywne do których należą: śmierć rodziców, lub przewlekłe choroby uniemożliwiające rodzicom sprawowanie opieki
- wynikające z problemów niewydolności wychowawczych rodziny o niskim poziomie społeczno, moralnym, patologicznych ubogich, jak: porzucenie, wyjazd rodziców za granicę, pozbawienie, ograniczenie władzy rodzicielskiej, patologia (alkoholizm, przemoc w rodzinie i in.), trudne warunki materialne , przebywanie rodziców w zakładzie karnym i in.

Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w poszczególnych latach kształtowała się następująco:

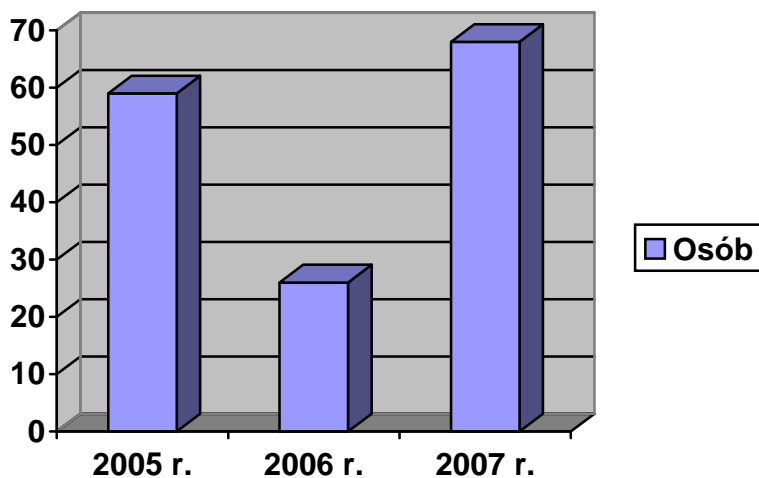
Rys.5. Pomoc dla rodzin z powodu bezradności w latach 2005 – 2007.

4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Osoby niepełnosprawne w naszym kraju stanowią liczną społeczność. Prognozy GUS przewidują, że zjawisko to będzie się w najbliższym czasie pogłębiać. Mówiąc o osobach niepełnosprawnych mamy na myśli osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczony przez Zespół ds. Orzekania o Stopniu niepełnosprawności, Komisję przy ZUS, KRUS, jak również inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi. Za niepełnosprawne należy uznać osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów. Obserwacje pozwalają stwierdzić, że sytuacja tej grupy osób jest bardzo trudna. Problemy osób niepełnosprawnych wiążą się głównie z ograniczonymi możliwościami oprotezowania i zakupu sprzętu ułatwiającego komunikowanie się i samoobsługę, kosztowną i trudno dostępną rehabilitację. Dużym problemem są bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej jak i w budynkach użyteczności publicznej. Bariery te nie tylko utrudniają ale niekiedy wręcz uniemożliwiają uczestnictwo w normalnym życiu.

Nie bez znaczenia jest również problematyka edukacji osób niepełnosprawnych od chwili urodzenia do ukończenia nauki w ramach posiadanych predyspozycji i możliwości. Na tej płaszczyźnie widać niedoinwestowanie poradni zdrowia, przedszkola, szkół. Niepełnosprawni spotykają się również z problemami psychologicznymi i społecznymi, które wiążą się z trudnościami akceptacji samego siebie i swoich schorzeń oraz z brakiem zrozumienia ze strony ludzi zdrowych.

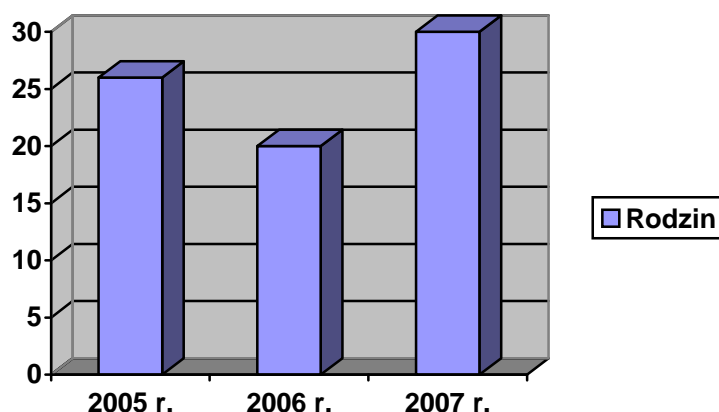
Z pomocy OPS z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby w ostatnich trzech latach skorzystało: w 2005 roku – 59, w 2006 roku – 26, w 2007 roku – 68

Rys.6. Pomoc dla osób niepełnosprawnych lub długotrwanie chorych w latach 2002 – 2004.

Pomoc przyznana tylko z przyczyny niepełnosprawności kształtowała się następująco:

2005 rok – 26 rodzin
2006 rok – 20 rodzin
2007 rok – 30 rodzin.

Rys.7. Pomoc dla rodzin z powodu tylko niepełnosprawności w latach 2005 – 2007.

5. Alkoholizm.

Nadużywanie alkoholu stanowi dziś bezsprzecznie jeden z najpoważniejszych problemów. Zjawisko to nie omija społeczeństwa gminy Dzierżoniów. Problem jest trudny i złożony. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców gminy i nie respektuje płci, wieku ani stanu intelektualnego. Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się w swojej pracy od wielu lat. Napoje alkoholowe najczęściej spożywane są w domu, w sklepie bądź obok sklepu, u kolegi, na dyskotecę, w lesie.

Przyczyną takich efektów „przyjaźni” z alkoholem bardzo młodych ludzi zapewne jest jego łatwość zdobywania, poprzez stwarzanie sytuacji sprzyjających picciu alkoholu czy stosowanie zachęty do jego spożywania przez rodziców. Z drugiej strony występuje w rodzinach brak kontroli nad spożywaniem alkoholu przez dzieci i stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych. W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko „dziedziczenia” alkoholizmu.

Alkoholizm w rodzinie to konieczność pomocy społecznej wszystkim członkom tej rodziny. Alkohol w rodzinach jest przyczyną wpędzania ich w ubóstwo, występuje tam przemoc, ztracają się wartości wychowawcze. Często rodzina się rozpada i traci swoje więzi. Alkoholizm jest chorobą społeczną, często ukrywaną, dlatego trudno określić na terenie gminy jego rzeczywiste rozmiary.

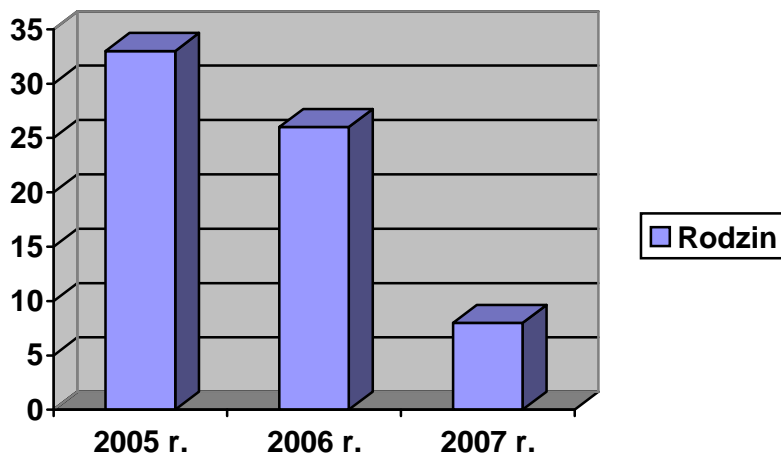
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

Liczba rodzin, które korzystały z pomocy OPS z powodu alkoholizmu:

2005 rok – 33 rodzin

2006 rok – 26 rodzin

2007 rok – 8 rodzin

Rys.8. Liczba rodzin którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2005 – 2007.

Pomocą w walce z problemem alkoholowym jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Odbyło się 18 posiedzeń komisji, na które wezwano 31 osób (większość trzykrotnie). Na rozmowę motywacyjną zgłosiło się 10 osób i 11 osób – członków rodzin. Komisja nie może stosować przymusu wobec zgłoszonych osób, które nie przyszły na rozmowę motywacyjną. Może natomiast takie osoby skierować do lekarza biegłego i psychologa, aby przeprowadzili badania i wydali pisemną opinię czy dana osoba jest uzależniona od alkoholu, oraz o tym w jakiego rodzaju zakładzie leczenia odwykowego należy ją leczyć.

Osoba wezwana na rozmowę z reguły nie chce iść do lekarza i zaprzecza nie tylko obecności choroby alkoholowej, ale w ogóle jakimkolwiek problemem związanym z alkoholem. Czasami często rozmowa z osobą uzależnioną od alkoholu o jej picie i potrzebie leczenia wywołują reakcje agresywne.

W sumie w 2007 roku do lekarza biegłego skierowano 8 osób ale tylko 2 osoby się zgłosiły, wobec pozostałych wydano orzeczenia zaocznie.

Złożenie wniosku w sądzie to ostatni etap: komisja podejmuje taką decyzję, gdy wcześniej podjęte działania okazały się nieskuteczne. Działanie takie poprzedzone jest zweryfikowaniem przez komisję informacji, że dana osoba nadużywa alkoholu w sposób charakterystyczny dla uzależnienia. W 2007 roku komisja kierowała do sądu 8 wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego. W rezultacie 8 osób zostało zobowiązanych przez sąd do leczenia.

6. Potrzeba ochrony macierzyństwa.

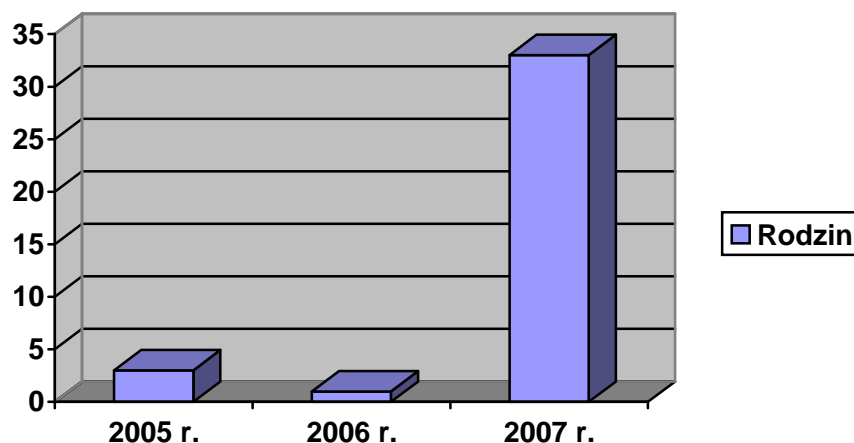
Kobieta w ciąży, czy też matka wychowująca niemowlaka w strukturze społeczno – prawnej posiada szczególną ochronę. Wśród klientów OPS znajdują się kobiety korzystające z zasiłków z tytułu ciąży i wychowywania dziecka będące w trudnej sytuacji materialnej.

Liczba rodzin korzystająca z tej pomocy przedstawia się następująco w latach:

2005 rok – 3

2006 rok – 1

2007 rok – 32

Rys.9. Liczba rodzin korzystająca z pomocy na ochronę macierzyństwa w latach 2005 – 2007.

7. Bezdomność.

Bezdomność to jedno z najgroźniejszych zjawisk patologii społecznej. Dla społeczeństwa bezdomność stanowi zagrożenie bezpieczeństwa i spokoju. Bezdomność „dworcowa” i „uliczna” jest wstydliwą wizytówką każdego społeczeństwa. Pomoc państwa dla osób bezdomnych została określona w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64 poz. 583) w myśl której bezdomnemu należy się tymczasowe miejsce noclegowe, odzież i posiłek, a w niektórych przypadkach także zasiłek lub inne formy pomocy.

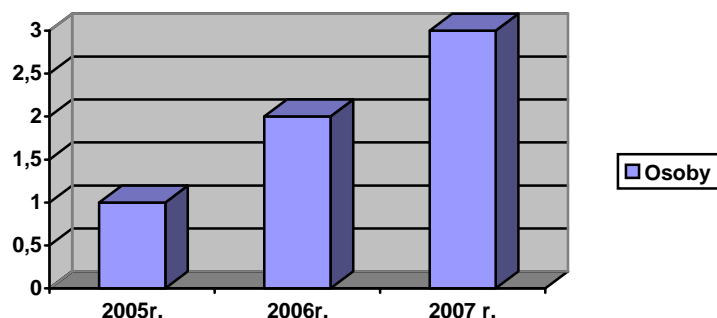
Zjawisko bezdomności w gminie Dzierżoniów występuje marginalnie. Według rozeznania służb socjalnych w gminie żyje 3 osoby, które deklarują bezdomność. We wszystkich przypadkach są to mężczyźni. Osoby te nie mają w miejscu zamieszkania bliskich osób z rodziny. Bezdomności osób towarzyszy nadużywanie alkoholu.

Świadczona dla bezdomnych pomoc w ostatnich trzech latach dotyczyła:

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

- przyznawania zasiłków
- zakup leków
- zakup odzieży
- zapewnienia miejsca w noclegowniach

Bezdomność w latach 2005 – 2007-- wykazuje tendencję wzrostową od 1 w 2005 roku do 3 w 2007 roku

Rys.10. Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu bezdomności w latach 2005 – 2007.

8. Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Opuszczający zakład karny oczekują niejednokrotnie pomocy od społeczeństwa aby wrócić do normalnego życia.

Potrzeby mogą być różnorodne. Najważniejsze z nich to:

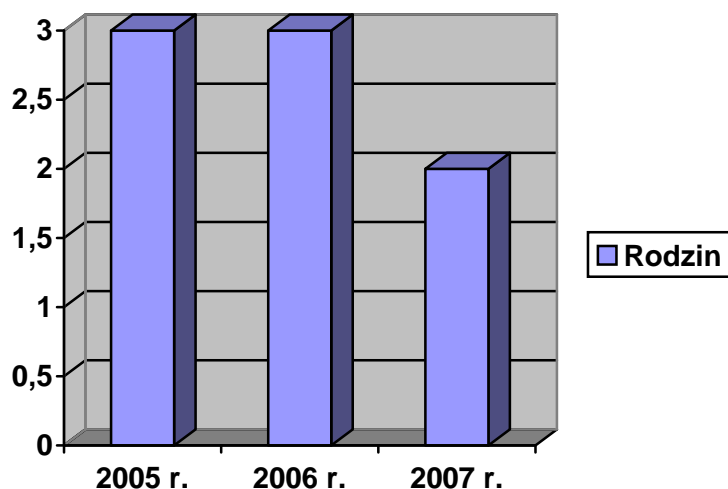
- potrzeba mieszkania
- potrzeba pracy
- potrzeba wsparcia materialnego po opuszczeniu zakładu karnego.

W okresie ostatnich 3 lat do OPS zgłosiły się 8 osób opuszczających zakłady karne z prośbą o pomoc.

Pomoc przyznana tym osobom kształtowała się następująco:

- w 2005 r. – 3 osób
- w 2006 r. – 3 osób
- w 2007 r. – 2 osoby.

Liczba osób korzystających z pomocy OPS z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Rys.11. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2005 – 2007.

9. Narkomania.

Termin narkomania określa stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to ma szerokie znaczenie i obejmuje nie tylko nałogowe użytkowanie narkotyków, ale posługuje się wszelkimi środkami wywołującymi euforię odurzającą. Nawykowe odurzanie się narkotykami staje się zjawiskiem masowym i groźnym dla zdrowia i życia (nadużywanie silnych środków narkotycznych prowadzi do śmierci, samobójstw na tle narkomanii) i mienia (rabunki, kradzieże, popełniane w celu zdobycia pieniędzy na zaspokojenie głodu narkotycznego).

10. Problem starości.

Starość jest okresem naturalnym w życiu człowieka. Naturalnym, ale trudnym. Nie zawsze człowiek stary potrafi zabezpieczyć sobie warunki egzystencji. Strategia OPS w stosunku do ludzi starych skierowana jest na podtrzymanie ich sprawności ruchowej i intelektualnej umożliwiającej zaspokojenie podstawowych potrzeb, a także ich aktywności społecznej oraz łagodzenie trudności związanych z wiekiem. Na terenie Gminy Dzierżoniów na dzień 31.12.2007 r. zamieszkuje około 1025 osób w wieku poprodukcyjnym i stanowią one 9,68 % ogółu mieszkańców.

Mówiąc "osoby starsze" mamy na myśli osoby w wieku poprodukcyjnym. W grupie tej oprócz problemów dotyczących sprawności fizycznej mamy również do czynienia ze zmianami psychicznymi wpływającymi na zdolność funkcjonowania w środowisku. Sytuacja ludzi starszych w okresie szybkich zmian gospodarczych jest złożona i uwarunkowana takimi czynnikami jak: pogorszenie stanu zdrowia, opieka

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

zdrowotna, zanik tradycji międzypokoleniowych, przemiany kulturowe, niekorzystne warunki życia i pogorszenie sytuacji materialnej. Towarzyszy temu brak aktywności społecznej, osamotnienie, izolacja, nieporadność życiowa. Występuje stopniowe obniżenie procesów poznawczych, sztywność schematów myślowych, mniejsza zdolność przystosowania do nowych sytuacji, osłabienie pamięci.

W sferze uczuć pojawia się osłabienie zainteresowania innymi osobami, niestabilność emocjonalna, zmienność nastrojów, płaczliwość, skłonność do depresji, egoizm, wzrost podejrzliwości i poczucie zagrożenia, postawa roszczeniowa, domaganie się pomocy. Uwzględniając specyfikę środowiska osób starszych istnieje konieczność stworzenia systemu, który będzie uwzględniał ich najważniejsze potrzeby.

Ta grupa społeczna poza potrzebami utrzymania się „przy życiu” ma często potrzeby natury uczuciowej, otoczenie opieką, miłością, stworzenie wrażenia bycia potrzebnym. Są to bardzo trudne zadania opieki społecznej do wykonania.

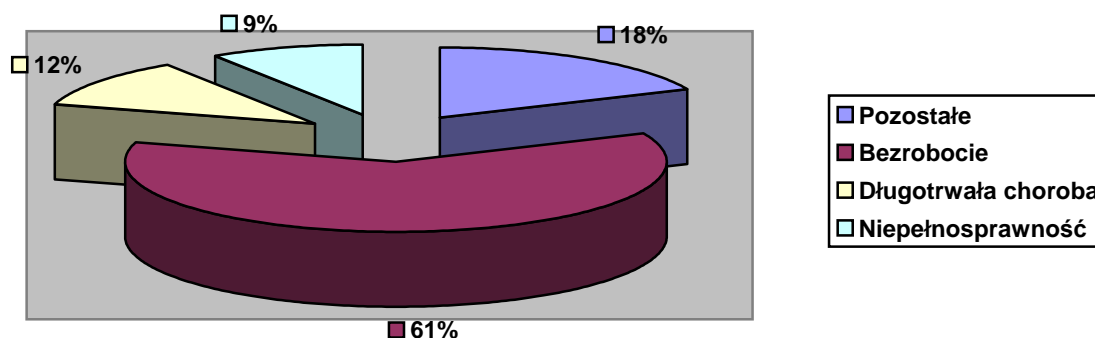
ROZDZIAŁ III

MAPA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW

Przedstawiona w rozdziale II niniejszej strategii diagnoza problemów społecznych w gminie pozwala na sformułowanie podsumowania, ustalenie wniosków z diagnozy oraz sporządzenie mapy problemów społecznych do rozwiązania.

Jeżeli przyjmiemy za kryterium przyczyny powstawania problemów społecznych w naszej gminie, to wg wielkości ich występowania w 2007 roku, do największych należą :

1. Bezrobocie - 61 %
2. Długotrwała choroba - 11,55%,
3. Niepełnosprawność - 9,12%,
4. Pozostałe - 18,33 %

Rys.13.

Jeżeli spojrzymy na problemy społeczne od strony podmiotowej to należy postawić wnioski:

- 1) alkoholizm – jest problemem który dotyczy różnych grup wiekowych oraz to że w kręgach ludzi uzależnionych od alkoholu coraz częściej są kobiety, kobiety matki,
- 2) niepełnosprawność oraz długotrwałe choroby – częściej występują z naturalnych przyczyn u ludzi starszych lub starych.

Rozmiary problemów społecznych w odniesieniu do podmiotów określonych grup społecznych, czy środowisk pozwalają nakreślić podstawowe kierunki działań zmierzające do ich likwidacji lub zminimalizowania.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

Kierunki działań w zakresie pomocy społecznej są następujące:

- 1) ograniczanie skutków bezrobocia poprzez :
 - organizację robót publicznych i interwencyjnych,
 - stwarzanie dogodnych warunków do powstawania na terenie gminy nowych miejsc pracy.
- 2) ograniczanie skutków ubóstwa, kształtowanie wśród dorosłych umiejętności racjonalnego gospodarowania skromnymi środkami finansowymi i poszukiwania pracy - poprzez merytoryczną pracę w środowisku pracowników socjalnych i służb specjalistycznych: socjolog, psycholog,
- 3) szeroko zakrojona praca wśród młodego pokolenia zmierzająca do eliminowania popularności niekorzystnych zjawisk (alkoholizm i narkomania) oraz wpajanie nowatorskich form rozwoju intelektualnego i poszukiwania dla siebie pracy - poprzez realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zwalczania narkomanii, zagospodarowania wolnego czasu czy rozwoju, aktywnych form likwidacji bezrobocia,
- 4) usprawnienie życia dla osób niepełnosprawnych - poprzez likwidację w środowisku barier architektonicznych oraz pomoc w wypełnianiu codziennych podstawowych funkcji człowieka w tym możliwości pracy dla tej grupy społecznej.

Opracowana w dalszej części strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie w sposób szczegółowy służyć będzie realizacji określonych wyżej kierunków działań.

CZĘŚĆ II

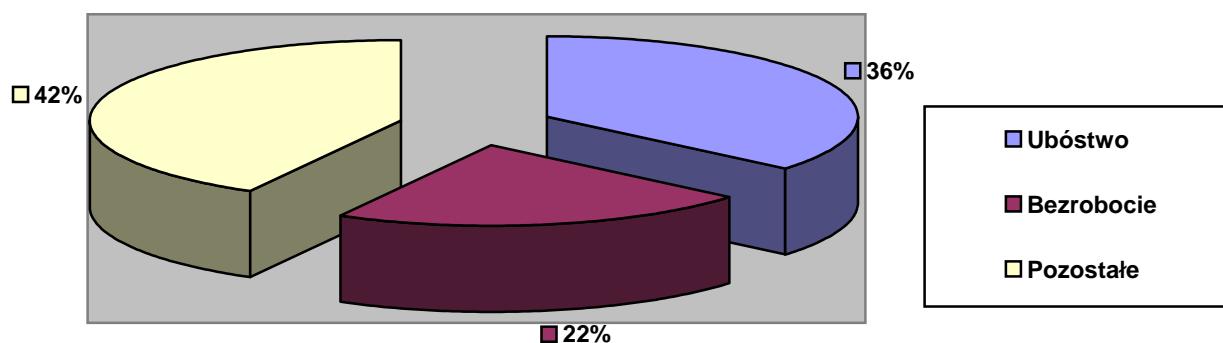
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

W LATACH 2008 - 2013.

ROZDZIAŁ I

POMOC NA RZECZ RODZIN DOTKNIĘTYCH PROBLEMEM BEZROBOCIA I UBÓSTWA.

W roku 2007 Ośrodek Pomocy Społecznej spośród wszystkich świadczeniobiorców (tj. 329 rodzin) 202 rodziny otrzymało pomoc z powodu bezrobocia – czyli ponad połowa – 61% :

Rys.14. Pomoc społeczna udzielona z powodu ubóstwa i bezrobocia od ogólnie udzielonej pomocy w 2007 roku.

Ubóstwo i bezrobocie łączą się ze sobą nierozdzielnie. Granica rozdzielenia ich czasami jest bardzo trudna, zaciera się. W diagnozie sytuacji dało się zauważyć wzajemne przełożenie się tych zjawisk mniejsze na większe i większe na mniejsze. Sytuacja taka spowodowana jest zmianą definicji bezrobotnego, gdzie warunkiem jest rejestracja w PUP. Wiele osób mimo iż są bezrobotnymi w sensie faktu - nie pracują - nie dokonują rejestracji, ponieważ nie przysługuje im zasiłek dla bezrobotnych.

Powszechnie nazywamy tę grupę „bezrobocie ukryte”. Z tej racji jako przyczynę pomocy społecznej podaje się ubóstwo. Bezrobocie jest najczęstszą przyczyną powstawania ubóstwa bo w ponad 90 %, pozostałe przyczyny to bezradność, brak umiejętności kierowania własnym życiem, alkoholizm i in.

Bezrobocie to zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

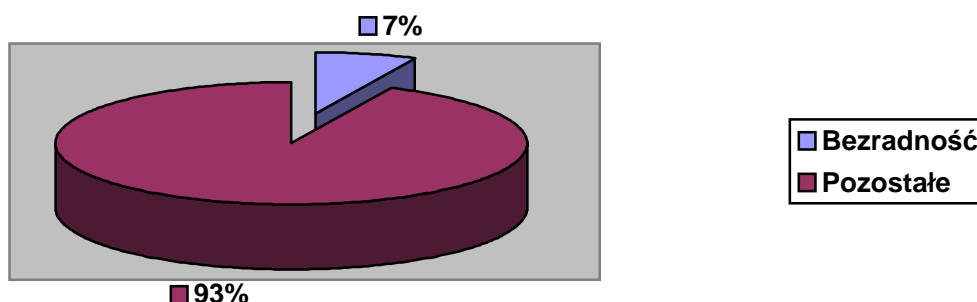
likwidację ale pozwala w dużym stopniu złagodzić społecznie negatywne skutki tego zjawiska.

ROZDZIAŁ II

POMOC NA RZECZ RODZIN Z PROBLEMAMI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYMI LUB SIEROCTWA.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi są podstawą do udzielania pomocy społecznej przede wszystkim ze względu na prawidłową ochronę i rozwój żyjących w niej dzieci. To niekorzystne społecznie zjawisko skrótowo określane jest jako bezradność.

W 2007 roku z powodu bezradności pomoc otrzymało 24 rodziny tj. 7% ogółu udzielonej pomocy.

Rys.15. Wielkość udzielonej pomocy z powodu bezradności do ogółu udzielonej pomocy w 2007 r.

Najczęściej niezaradność rodziny w wypełnianiu swoich funkcji w tym najistotniejszego wychowania i opieki własnych dzieci, jest spowodowana takimi zjawiskami jak:

- przemoc w rodzinie
- zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych (bezrobocie, odejście lub zgon współmałżonka)
- problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

- problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów norm i wartości.

Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska. Zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny przede wszystkim niekorzystnie wpływają na sytuację dzieci i na ich więź z rodziną. W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z takich rodzin pozostawione są same sobie, większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy w szkole. Dzieci odrzucone przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem.

Problemy opiekuńczo – wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe wielokrotnie są przyczyną umieszczania dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo- wychowawczych lub resocjalizacyjnych a dla dorosłych ofiar rodzinnej przemocy są powodem szukania schronienia i porad w placówkach i organizacjach pomocowych. Jak wykazano w diagnozie dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych bądź rodzinach zastępczych znajdują się także z powodów tragedii życiowych np. śmierci obojga rodziców. Sieroctwo jest zjawiskiem które wymaga od służb społecznych nie tylko zabezpieczenia potrzeb bytowych sierot, ale także pracy psychologa. Problemy psychiki często w sytuacjach utraty rodzica lub rodziców mogą spowodować skutki nieodwracalne. Należy dlatego zwracać dużą uwagę na psychikę takich dzieci i udzielać im szerokiej pomocy.

Cel strategiczny

1. Celem strategicznym podejmowanych działań pomocy społecznej w rodzinach, które mają problemy z powodu bezradności jest kompleksowe otoczenie opieką wszystkich jej członków i przywrócenie jej lub ukształtowanie pozytywnych zasad funkcjonowania tej podstawowej komórki społecznej.
2. Celem pomocy dzieciom które wychowują się poza własną rodziną jest doskonalenie systemu opieki aby ich proces wychowawczy nie odbiegał od przyjętych norm i prawidłowo przygotowywał ich do samodzielnego życia.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013**

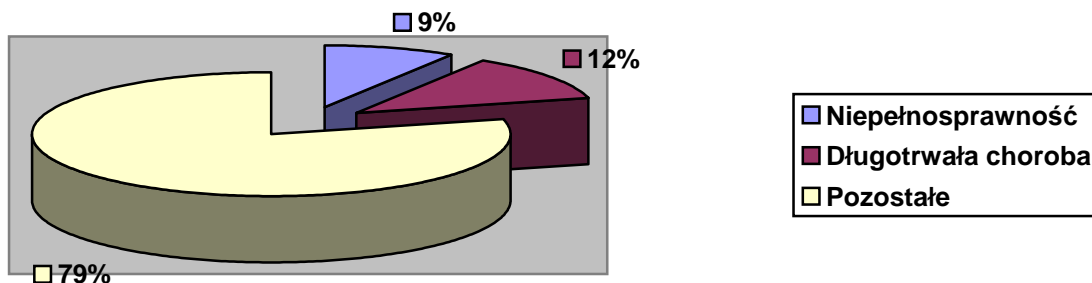
Adresaci pomocy	Podstawowe kierunki strategii – kierunki działań	Realizatorzy
1	2	3
rodziny w których występuje przynajmniej jedno zjawisko powodujące jej „bezradność”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kompleksowa i profesjonalna pomoc w rozwiązywaniu problemów występujących w rodzinie. <ul style="list-style-type: none"> - umożliwienie osobom potrzebującym pomocy udzielanej przez: pedagogów, psychologów, prawników, opracowywanie przez pracowników socjalnych wraz z rodziną planu pracy w celu rozwiązania sytuacji kryzysowej - podpisywanie kontraktów dotyczących współpracy rodziny z pracownikiem socjalnym. 2. Zorganizowanie wsparcia dla ofiar przemocy. <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie grup wsparcia oddzielnie dla kobiet, dzieci i młodzieży a nawet dla mężczyzn, - stworzenie wg możliwości schronienia dla kobiet i dzieci w których występuje przemoc, na okresy krótkotrwałe, - pomoc rzeczowa lub finansowa na naukę dla dzieci: pomoc w zakupie przyborów i podręczników szkolnych ,gorący posiłek, wypłata stypendiów o charakterze socjalnym i in. 	<p style="text-align: center;">OPS</p> <p style="text-align: center;">OPS,</p> <p style="text-align: center;">OPS,</p> <p style="text-align: center;">OPS</p> <p style="text-align: center;">OPS</p> <p style="text-align: center;">OPS</p> <p style="text-align: center;">OPS</p> <p style="text-align: center;">OPS</p> <p style="text-align: center;">OPS,</p> <p style="text-align: center;">URZĄD GMINY</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 3. Działania z zakresu budowania sieci współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi . <ul style="list-style-type: none"> -doskonalenie systemu informowania o możliwościach uzyskania pomocy przez osoby potrzebujące (strona internetowa). 	<p style="text-align: center;">OPS</p>
Rodzina której dziecko przebywa w placówce opiekuńczo - wychowawczej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozeznawanie na bieżąco sytuacji dzieci w rodzinach i sygnalizowanie potrzeb podejmowania działań. 2. Kierowanie spraw o ograniczenie lub pozbawienie praw rodzicielskich. 	<p style="text-align: center;">OPS, PCPR</p> <p style="text-align: center;">OPS, PCPR, Kurator sądowy</p>

ROZDZIAŁ III

POMOC NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I Z DŁUGOTRWAŁĄ CHOROBA.

Osoby niepełnosprawne stanowią część społeczeństwa, które aby funkcjonować na miarę swoich możliwości, rozwijać swoje zainteresowania, usprawniać się i integrować z lokalną społecznością musi mieć silne wsparcie w instytucjach pomocowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wśród wszystkich rodzin objętych pomocą w 2007 r. rodziny z osobą niepełnosprawną stanowiły 12%, a rodziny z osobami długotrwale chorymi 9%

Rys.16. Struktura osób korzystających z pomocy finansowej z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby w odniesieniu do ogółem udzielonej pomocy w 2007 roku.

Cel strategiczny

Działania pomocy społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych zmierzają do wyrównania życiowych szans tej grupy społecznej.

Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez realizację następujących zadań:

Adresaci pomocy	Podstawowe kierunki strategii- zadania do realizacji	Realizator
1	2	3
Osoby niepełnosprawne	1. Działania z zakresu pracy socjalnej: - diagnozowanie środowiska osób niepełnosprawnych i utworzenie bazy danych, - efektywne poradnictwo wspierające osoby niepełnosprawne	OPS OPS OPS

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013**

	<p>psychologicznie,</p> <ul style="list-style-type: none"> - motywowanie osób niepełnosprawnych do aktywnej pracy rehabilitacyjnej, - tworzenie wspólnie z rodziną w której żyje osoba niepełnosprawna planów pracy i pomocy, - organizowanie pracy wolontariuszy na rzecz osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem grup wiekowych i rozmiaru czy też rodzaju niepełnosprawności, - organizowanie grup wsparcia dla rodzin w których żyją osoby niepełnosprawne z uwzględnieniem praktycznej nauki pielęgnacji i rehabilitacji osób niepełnosprawnych np. nauka karmienia, ubierania, mycia, - stworzenie bazy danych i udostępnianie informacji osobom niepełnosprawnym o dostępnych formach pomocy, procedur załatwiania formalności zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, nawiązania współpracy z grupami pomocowymi. 	<p>OPS</p> <p>OPS</p> <p>OPS</p> <p>OPS</p> <p>Organy Gminy</p> <p>OPS</p>
	<p>2. Działania w zakresie świadczenia usługowych form pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przyznawanie i zabezpieczanie realizacji usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych w miejscu zamieszkania, - przyznawanie i zabezpieczanie świadczenia usług opiekuńczych, specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, - umieszczanie w całodobowych domach pomocy społecznej. <p>- w korzystaniu ze środków PFRON na adaptację własnych mieszkań (wypełnianie wniosków, realizacja i rozliczanie).</p>	<p>OPS</p> <p>OPS, Ośrodki Zdrowia</p> <p>OPS</p> <p>OPS PCPR</p>
	<p>3. Budowa sieci współpracy z instytucjami</p>	

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013**

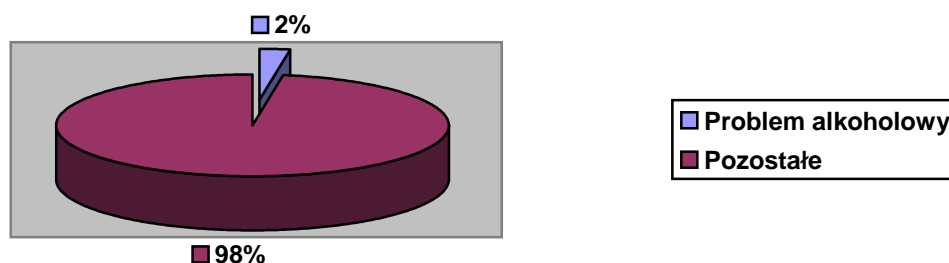
	i organizacjami pozarządowymi: - współpraca ze szkołami, Ośrodkiem Zdrowia w zakresie otoczenia kompleksową opieką osób niepełnosprawnych	OPS
--	--	-----

ROZDZIAŁ IV

POMOC NA RZECZ OSÓB DOTKNIĘTYCH PROBLEMEM ALKOHOLOWYM.

Według najnowszej teorii zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej, polega na niekontrolowanym picu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci.

Z powodu choroby alkoholowej w 2007 roku korzystało z pomocy 8 rodzin, co stanowi niecały 2,43 % udzielanej ogółem pomocy.

Rys.17. Rodziny z problemem alkoholowym które korzystały z pomocy społecznej w 2007 roku.

Chorobę alkoholową charakteryzują następujące zjawiska:

- codzienne wypijanie alkoholu w celu utrzymania zadowolającego funkcjonowania,
- regularne ale ograniczone np. do weekendów picie dużych ilości alkoholu,
- ciągi picia występujące naprzemiennie z okresami trzeźwości,
- objawy abstynencyjne,
- zmiany tolerancji na alkohol,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

- utrata kontroli nad piciem,
- zaburzenia pamięci i świadomości,
- nawroty picia po próbach utrzymania okresowej abstynencji.

O uzależnieniu od alkoholu możemy mówić wówczas gdy co najmniej trzy spośród wymienionych objawów występowały co najmniej przez 1 miesiąc w ciągu ostatniego roku.

Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie z problemami jakie niesie życie i w ostateczności prowadzi do fizycznego i psychicznego wyniszczenia jednostki. Alkoholik jest osobą niedojrzałą emocjonalnie, skłoną do wahań i wybuchowych reakcji radości lub rozpacz, które mogą prowadzić do gwałtownych nieprzemyślanych zachowań. Cechuje go także mała odporność na frustracje, kryje w sobie lęk przed wyjściem na jaw jego uzależnienia. Jego kontakty z innymi ludźmi zazwyczaj dość płytkie i luźne, nasycone są wysokim poziomem niepokoju.

Nadmierne spożywanie alkoholu znajduje swoje odbicie nie tylko w życiu jednostki ale także w życiu społeczeństwa. Problemy, których przyczyną jest alkohol mogą pojawić się w różnych dziedzinach. Można mówić o następstwach rodzinnych, problemach w pracy, łamaniu porządku publicznego.

Nadużywanie alkoholu w Polsce jest jedną z głównych przyczyn rozwodów.. Bardzo ważnym skutkiem nadużywania alkoholu jest pogarszanie się sytuacji ekonomicznej i społecznej rodziny. Nie bez znaczenia jest wpływ alkoholizmu rodzica na rozwój dzieci, które żyją w atmosferze ciągłego niepokoju, lęku i napięcia. Uczą się destruktywnych dla siebie i otoczenia zachowań. W wyniku trudnych doświadczeń życiowych grozi im dezintegracja osobowości manifestująca się w różnego typu zaburzeniach emocjonalnych. Badania ukazują, że co najmniej u 50% chorych na nerwicę dzieci źródłem choroby jest alkoholizm jednego z rodziców. Reasumując można jednoznacznie stwierdzić, że alkoholizm zarówno w życiu jednostki jak i w życiu społecznym zawsze powoduje straty.

Jak wynikało z diagnozy problemów alkoholowych w części I niniejszej strategii wśród świadczeniobiorców OPS 8 rodzin korzystało z pomocy z powodu nadużywania alkoholu.

Nie jest to pełna liczba osób i rodzin z tym problemem, bowiem wielu podopiecznych u których pracownik socjalny zauważył lub podejrzewa problem alkoholowy, nie uświadamia sobie uzależnienia, a wielu problem ten ukrywa.

Alkoholizm jest problemem całej rodziny, prowadzi do przemocy, koalkoholizmu, stanowi zagrożenie dla funkcjonowania biologicznego i emocjonalnego wszystkich członków rodziny. Człowiek uzależniony szkodzi nie tylko sobie, swoim bliskim ale również osobom nie związanym z nim więzami rodzinnymi. Skuteczna pomoc osobom i rodzinom z problemami alkoholowymi polega na umożliwieniu ludziom dotkniętym tą chorobą podjęcia leczenia. Poważnym problemem w podejmowaniu działań w tym kierunku jest bierna postawa ludzi uzależnionych od alkoholu. Podopieczni ci mają w większości postawy roszczeniowe, uważają, że jeżeli nie pracują, to właśnie pomoc społeczna ma obowiązek ich utrzymać. Są przekonani, że ich uzależnienie spowodowane jest czynnikami zewnętrznymi, nie

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013**

chcą pogodzić się z myślą, że to właśnie oni decydują o swojej sytuacji życiowej. Wielu podopiecznych OPS-u, u których pracownik socjalny podejrzewa problem alkoholowy, zaprzecza, że alkohol ma jakikolwiek wpływ na jakość ich życia. W przypadku tych uzależnionych konieczne jest skonfrontowanie ich z uzależnieniem tj. przeprowadzenie interwencji i uświadomienie im ich choroby.

Cel strategiczny

Celem działań strategicznych w zakresie walki z tym społecznym problemem jest :

- zminimalizowanie strat gospodarczych i społecznych z tytułu picia alkoholu.
- ochrona i wychowanie w trzeźwości młodych ludzi (dzieci i młodzieży).

Osiągnięcie tych założonych celów jest możliwe poprzez realizację zadań:

Adresaci pomocy	Podstawowe kierunki strategii - kierunki działań	Realizatorzy
1	2	3
Osoby uzależnione od alkoholu	1. Wypracowywanie i doskonalenie form pomocy i leczenia dla osób uzależnionych 1) rozpatrywanie wniosków o leczenie, rozmowy terapeutyczne, 2) organizowanie grup terapeutycznych , 3) zatrudnienie wg potrzeb lekarza psychiatry.	OPS GKRPA GKRPA
Rodziny w których żyją osoby problemem alkoholowym	1. Ochrona rodziny przed skutkami picia alkoholu przez osobę uzależnioną żyjącą w tej rodzinie 1) pomoc psychologiczna i psychoedukacyjna dla rodziny 2) pomoc prawna dla rodziny osób uzależnionych 3) utworzenie bazy lub zabezpieczenie miejsc dla kobiet z dziećmi w celu czasowego schronienia się przed osobą pijaną 4) dożywianie dzieci z rodzin z problemem alkoholowym 5) organizowanie letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych (kolonie)	GKRPA GKRPA OPS OPS OPS GKRPA

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013**

<p>Ochronę i wychowanie w trzeźwości młodego pokolenia</p>	<p>1. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży</p> <p>1) organizowanie i przeprowadzanie na terenie szkół programów profilaktycznych,</p> <p>2) organizowanie konkursów o tematyce antyalkoholowej,</p> <p>3) zakup literatury i czasopism o tematyce antyalkoholowej,</p> <p>4) wspieranie inicjatyw propagujących zdrowy styl życia - sport, rekreację, zagospodarowanie wolnego czasu - bez alkoholu.</p>	<p>Szkoły</p> <p>Szkoły</p> <p>GKRPA</p> <p>Szkoły, służba zdrowia, GKRPA</p>
<p>Społeczeństwo gminy- ogólne</p>	<p>1. Wspomaganie instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących swoją pracą i działalnością na rzecz ruchu trzeźwościowego:</p> <p>2. Kontrola realizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:</p> <p>1) kontrola punktów sprzedaży alkoholu,</p> <p>2) tworzenie aktów prawa miejscowego zakładających utrudnienia w dostępności do alkoholu,</p> <p>3) likwidacja przejawów reklamy spożywania alkoholu.</p>	<p>GKRPA</p> <p>GKRPA</p> <p>Organy gminy,</p> <p>GKRPA</p> <p>-,-</p> <p>-,-</p>

Szczegółowa realizacja zadań pomocy społecznej w zakresie zwalczania problemu alkoholizmu

w gminie jest rok rocznie uchwalona przez Radę Gminy w formie „ Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” z przyznaniem na ich realizację środków finansowych pochodzących z wpłat za wydawanie zezwoleń na handel artykułami alkoholowymi.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013**

ROZDZIAŁ V

POMOC NA RZECZ OSÓB UZALEŻNIONYCH OD NARKOTYKÓW.

Gmina Dzierżonów jest gminą wiejską zaliczana jest do miejscowości gdzie z zasady problem narkomanii nie dociera lub dociera w stopniu niewielkim. Grupą społeczną którą on dotyka jest przede wszystkim młodzież i dzieci. Zażywanie środków odurzających w tym środowisku często jest modne lub „dobrze postrzegane”.

Zażywanie narkotyków powoduje w organizmie młodego człowieka skutki nieodwracalne, prowadzące do jego śmierci. Głód narkotykowy potrafi być zjawiskiem gdzie osoba jest zdolna się sama upokorzyć poniżej ludzkiej godności, ale może być też zdolna wyrządzić zło (morderstwa, kradzież, rozbój i in.) z najtragiczniejszymi skutkami społecznymi.

Cel strategiczny

Celem strategicznym działań pomocy społecznej jest skuteczna ochrona młodego pokolenia przed używaniem narkotyków.

Adresaci pomocy	Podstawowe kierunki strategii - kierunki działań	Realizatorzy
1	2	3
Rodziny mające dzieci.	1. Praca z rodzicami uwrażliwiająca ich na zagrożenia ich dzieci w środowisku. 2. Udział rodziców w życiu swoich dzieci poza domem (zawody sportowe, dyskoteki i in.) - poprzez kontrolę ich działań - kontakty ze szkołą. 3. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci: 1) organizację zajęć pozalekcyjnych, 2) organizacja imprez i konkursów szkolnych promujących zdrowy styl życia (bez narkotyków i alkoholu).	OPS Szkoły Szkoły Rodzice Szkoły Urząd Gminy GKRPA
Młodzież i dzieci z terenu gminy.	1. Dokonanie cyklicznie analizy problemu narkomanii wśród dzieci i młodzieży. 2. Ukazywanie problematyki narkomanii jako niezwykle niekorzystnego zjawiska mającego	Szkoły OPS Szkoły

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013**

	zgubne skutki.	
	3. Współdziałanie szkół z różnymi instytucjami zajmującymi się problematyką narkomanii.	Szkoły
	4. Przygotowanie nauczycieli i pedagogów do prowadzenia działań profilaktycznych.	Nauczyciele Pedagodzy
	5. Organizowanie akcji profilaktycznych.	Szkoły, OPS,
	6. Prowadzenie działań rozpoznawczych i interwencyjnych w miejscach szczególnie zagrożających.	Komisariat Policji

ROZDZIAŁ VI

POMOC NA RZECZ OSÓB BEZDOMNYCH.

Ustawa o pomocy społecznej bezdomnym określa „osobę nie zamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych i nigdzie nie zameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych”.

Według oceny diagnozy w części I problem bezdomności jest marginalny – nie mniej jednak jeżeli w ciągu najbliższych lat sytuacja ekonomiczna naszego środowiska nie ulegnie znacznej poprawie można przypuszczać, że problem bezdomności może narastać zarówno:

- z tzw. „wyboru” – demoralizacja społeczeństwa na skutek nie radzenia sobie z problemami powoduje, że ludzie o specyficznych predyspozycjach osobowościowych, przekonaniach, nigdzie się nie osiedlają na stałe, reprezentują typ wiecznego tułacza, wędrowca – odrzucają wszelkie normy życia społecznego, często zostawiają, odrzucają także rodzinę.
- Z tzw. „konieczności” – to ludzie którzy doznali niejako losowego przymusu (np. odrzucenie przez rodzinę z różnych przyczyn i posiadają osobista przyczynę bezdomności).
- Tzw. „bezdomni przebywający na terenie gminy krótko” – dzień lub kilka godzin – narastanie problemu bezdomności w kraju może także powodować w kraju wzrost przypadków koczowania bezdomnych na dworcu PKP.

Analizując sytuację bezdomności można także mówić o bezdomności „jawnej” i „ukrytej” rozumiejąc przez pierwszą „sytuację braku mieszkania i dachu nad głową”, a przez drugą „sytuację warunków mieszkaniowych drastycznie odbiegających od społecznie akceptowanego standardu mieszkaniowego”.

Cel strategiczny

Zapobiegając i łagodząc zjawisko bezdomności pomoc społeczna zamierza osiągnąć następujące cele:

- przeciwdziałanie bezdomności,
- pomoc osobom bezdomnym z terenu gminy,
- powrót do społeczeństwa ludzi zagubionych w realiach współczesnego świata,
- pomoc najuboższym.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013**

Osiągnięcie tych celów będzie możliwe poprzez realizację następujących zadań:

Adresaci pomocy	Podstawowe założenia strategii-kierunki działań	Realizator
1	2	3
Osoby mające status czy też uznane za bezdomne.	<p>1. Praktyczna pomoc kierowana do osób bezdomnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zawarcie porozumienia i ustalenie zasad kierowania z terenu gminy do schronisk dla mężczyzn i kobiet w ilości miejsc zabezpieczających potrzeby szczególne w okresie chłodu i zimy, - prowadzenie pracy wychowawczej i resocjalizacyjnej, - pomoc wg możliwości w uzyskaniu pracy, - pomoc terapeutyczna w walce z różnego rodzaju uzależnieniami a w efekcie powrót do społeczeństwa, - zorganizowanie indywidualnych konsultacji a w razie potrzeby konsultacji grupowych dla osób uzależnionych co pozwoli potrzebującym zwiększyć świadomość własnej wartości i rozwijać umiejętności życiowe. <p>4. Pomoc skierowana na przeciwdziałanie bezdomności.</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi bezdomnością - aktywizowanie do podjęcia pracy - udzielanie pomocy przy załatwianiu formalności związanych ze staraniem się o dodatki mieszkaniowe, - udzielanie pomocy rzeczowej oraz finansowej na zakup odzieży, opału, gorącego posiłku, sprzętów domowego użytku i innych podstawowych potrzeb życiowych najuboższym, 	<p>OPS</p> <p>OPS</p> <p>PUP OPS, specjaliści Organ Gminy</p> <p>OPS</p> <p>OPS</p> <p>OPS</p> <p>OPS</p> <p>OPS</p> <p>OPS</p> <p>OPS</p> <p>OPS</p> <p>Urząd Gminy</p> <p>OPS</p> <p>OPS</p>

ROZDZIAŁ VII

POMOC NA RZECZ OSÓB STARSZYCH.

Działania pomocy społecznej na rzecz ludzi starszych skierowane są na podtrzymanie ich sprawności ruchowej i intelektualnej umożliwiającej zaspokojenie podstawowych potrzeb, a także ich aktywności społecznej oraz łagodzenie trudności związanych z wiekiem.

Na terenie gminy populacja ludzi starszych i starych wynosi 2213 osób, tj. 16,5% ogółu mieszkańców. Pomoc opieki społecznej dla tej grupy ludzi nie jest rejestrowana w sposób wydzielony. Osoby starsze korzystają z pomocy z różnych przyczyn: ubóstwa, niepełnosprawności, choroba, bezdomność, bezradność, alkoholizm i in.

Mówiąc „osoby starsze” mamy na myśli osoby w wieku poprodukcyjnym.

W grupie tej oprócz problemów dotyczących sprawności fizycznej mamy również do czynienia ze zmianami psychicznymi wpływającymi na zdolność funkcjonowania w środowisku.

Sytuacja ludzi starszych w okresie szybkich zmian gospodarczych jest złożona i uwarunkowana takimi czynnikami jak : pogorszenie stanu zdrowia, opieka zdrowotna, zanik tradycji międzypokoleniowych, przemiany kulturowe, niekorzystne warunki życia i pogorszenie sytuacji materialnej.

Towarzyszy temu brak aktywności społecznej, osamotnienie, izolacja, nieporadność życiowa.

Występuje stopniowe obniżenie procesów poznawczych, sztywność schematów myślowych, mniejsza zdolność przystosowawcza do nowych sytuacji, osłabienie pamięci.

W sferze uczuć pojawia się osłabienie zainteresowania innymi osobami, niestabilność emocjonalna, zmienność nastrojów, płacliwość, skłonność do depresji, egoizm, wzrost podejrzliwości i poczucie zagrożenia, postawa roszczeniowa, domaganie się pomocy.

Uwzględniając specyfikę tego środowiska istnieje konieczność stworzenia systemu, który będzie uwzględniał ich najważniejsze potrzeby.

Cel strategiczny

Celem strategii dla osób starszych jest:

- zwiększenie aktywności życiowej ludzi starszych poprzez pomoc w łagodzeniu trudności wynikających z wieku i stworzenie możliwości uczestniczenia w życiu społecznym,
- poprawa oferty świadczonych usług poprzez jej wzbogacanie i podnoszenie poziomu usług,
- pozostawienie ludzi starszych jak najdłużej w środowisku zamieszkania.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013**

Osiągnięcie tych celów jest możliwe poprzez:

Adresaci pomocy	Podstawowe kierunki strategii - kierunki działań	Realizatorzy
1	2	3
Osoby starsze mieszkające na terenie gminy nie mogące sprostać trudnościom życiowym	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profesjonalizacja w zakresie szeroko rozumianej pracy na rzecz osób starszych <ul style="list-style-type: none"> - diagnozowanie potrzeb ludzi starszych, - wzbogacanie warsztatu pracy pracowników socjalnych. 2. Włączenie do pracy z osobami starszymi wolontariuszy: <ul style="list-style-type: none"> - poradnictwo dotyczące prowadzenia gospodarstwa domowego, - pomoc w kontaktach z otoczeniem, - pomoc w życiu codziennym. 3. Budowanie sieci współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi. 	<p style="text-align: center;">OPS</p> <p style="text-align: center;">OPS</p> <p style="text-align: center;">OPS + wolontariat</p> <p style="text-align: center;">-,-</p> <p style="text-align: center;">-,-</p> <p style="text-align: center;">OPS</p> <p style="text-align: center;">Organy gminy</p>

ROZDZIAŁ VIII

POMOC NA RZECZ OCHRONY MACIERZYŃSTWA.

Jak wykazano w diagnozie dotyczącej sytuacji demograficznej społeczeństwa gminy – nie napawa ona nas optymizmem:

- więcej ludzi umiera niż się rodzi,
- społeczeństwo się starzeje, przybywa ludzi starych, lub starszych ubywa ze środowiska ludzi młodych (w wieku produkcyjnym) i przedprodukcyjnym.

Wnioski te są adekwatne i pokrywają się w całej populacji społeczeństwa polskiego. Według ogólnie obowiązujących przepisów prawa Ośrodek Pomocy Społecznej wypłaca zasiłek jednorazowy z tytułu urodzenia dziecka. Jest to powszechna i najpopularniejsza ochrona kobiet w ciąży i pierwszych miesięcy wychowywania dziecka.

W ocenie uznać należy iż w obecnej sytuacji społeczno – gospodarczej kraju działania te nie są wystarczające aby przekonywać młodych ludzi Gminy Dzierżoniów żeby mieli więcej dzieci. Potrzebna jest w tym zakresie długofalowa pomoc, wykraczająca poza sferę działalności pomocy społecznej. Najważniejszym jest stworzenie lepszych warunków materialnych dla młodych ludzi poprzez rozwój gospodarczy regionu tworząc poprzez to miejsca pracy. Następnie stworzenie korzystnych warunków dla wychowywania dzieci.

Cel strategiczny

Celem działań na rzecz ochrony macierzyństwa jest stworzenie dla rodzin lepszych warunków materialnych, co przyczyniłoby się do wzrostu liczby urodzeń.

Osiągnięcie takich założeń będzie możliwe poprzez realizację zadań:

Adresaci pomocy	Podstawowe kierunki strategii - kierunki działań	Realizatorzy
1	2	3
Młode rodziny z terenu gminy	<ol style="list-style-type: none">1. Tworzenie na terenie gminy nowych miejsc pracy co przyczyni się do wzrostu poziomu finansowego rodzin.2. Rozwój i utrzymanie bazy szkolno – wychowawczej na terenie gminy, a także innych obiektów o charakterze sportowo – rekreacyjnym zagospodarowującej wolny czas dzieci i młodzieży, przedszkola, hala	<p>Organy gminy</p> <p>Organy gminy</p>

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013**

	sportowa, biblioteki, czytelnie). 3. Pomoc rodzinom o niskich dochodach w wychowywaniu dzieci.	OPS Szkoły
--	--	---------------

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013**

ROZDZIAŁ IX

POMOC NA RZECZ OSÓB OPUSZCZAJĄCYCH ZAKŁADY KARNE.

Według diagnozy tego zagadnienia na terenie gminy występuje on w sposób marginalny. W skali roku liczba osób opuszczających zakłady karne po odbyciu kary więzienia lub przedterminowo zwolnionych czy warunkowo zwolnionych - jest niewielka, dotyczy 2-4 osoby.

Mimo że problem nie dotyczy dużej liczby społeczeństwa nie należy go bagatelizować w pracy służb pomocy społecznej. Powrót osób które miały konflikt z prawem jest bardzo ważny z punktu widzenia realizacji prawa i akceptacji przez środowisko tych ludzi po odbyciu kary. Często osoby te czują się zagubione. Boją się reakcji na ich powrót zarówno własnej rodziny jak i najbliższego otoczenia. Mają poczucie bycia czymś „gorszym”. Często najbliższa rodzina zrywa z nim kontakty. Zostają zostawieni sami sobie, bez dachu nad głową. Po kilku latach pobytu w więzieniu nie potrafią odnaleźć się w nowej rzeczywistości np. nie umieją znaleźć sobie pracy, tym bardziej że każdy pracodawca stroni od osób które mają przeszłość z wyrokiem.

Bywa i tak że pobyt w więzieniu nie przyniósł dla nich spodziewanych pozytywnych wyników, a wręcz przeciwnie – wzmógł w nich gniew i agresję wobec otoczenia. Zarówno w jednym jak i drugim przypadku osobom tym jest potrzebna pomoc.

Cel strategiczny

Celem opieki służb społecznych nad osobami które opuszczają zakłady karne jest powrót ich do społeczeństwa jako pełnowartościowych obywateli.

Adresaci pomocy	Podstawowe kierunki strategii - kierunki działań	Realizatorzy
1	2	3
Osoby opuszczające zakłady karne.	1. Współpraca w zakresie Komendą Policji w Dzierżoniowie oraz Komisariatem Policji w Bielawie w zakresie rozeznania, informacji ile i które osoby wracają z Zakładów Karnych. 2. Rozmowy przygotowujące rodzinę do powrotu osoby bliskiej z zakładu karnego i ukierunkowanie jej jak pomóc w nowej rzeczywistości.	Policja OPS OPS

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013**

	3. Odbycie narady lub dotarcie w innej formie (np. pisma) do kierowników zakładów pracy uświadamiając im że nie należy zawsze czy też z „reguły” odmawiać pracy osobom z wyrokiem.	OPS
	4. Pomoc w znalezieniu pracy.	OPS PUP
	5. Pomoc w znalezieniu mieszkania, jeżeli rodzina odrzuci osobę.	OPS
	6. Udzielenie pomocy materialnej na zagospodarowanie.	OPS

CZĘŚĆ III

ŹRÓDŁA I STRUKTURA FINANSOWANIA.

Pełne wdrażanie „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008 – 2013 będzie możliwe po stworzeniu sprawnego systemu finansowania. Podstawowymi źródłami finansowania zadań strategii będą:

- środki własne budżetu gminy – na realizację zadań własnych gminy,
- środki budżetu państwa przekazane gminie w formie dotacji na realizację zadań zleconych,
- środki pochodzące z programów pomocowych UE,
- środki Narodowego Funduszu Zdrowia,
- inne: darowizny, wsparcie

W dobie przemian gospodarczych następuje także przebudowa społeczeństwa. Zmieniają się tym samym potrzeby pomocy społecznej. Nowa ustawa o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku znacznie przełożyła ciężar finansowania zadań pomocy społecznej na gminy – ustanawiając szereg zadań które dotychczas były finansowane przez budżet państwa jako zadania zlecone, stały się w zapisach ustawy zadaniami własnymi – m.in. budowa i utrzymanie Domów Pomocy Społecznej.

Te ogólne stwierdzenia i przełożenie finansowania nasuwają dla władz samorządowych wnioski o konieczności przeznaczania w budżetach na najbliższe lata w tym objęte realizacją niniejszej STRATEGII Lata 2008 – 2013 znacznie większych środków finansowych.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIERŻONIÓW NA LATA 2008-2013

Ponadto realizacja nowych zadań opieki społecznej wymaga od służb bardziej specjalistycznej, fachowej obsługi. Ważnym elementem pracy tych służb będzie wyjście w teren z pracą socjalną m.in. pomocą psychologiczną, pomagającą rozwiązywać problemy i uczyć ludzi potrzebujących radzić sobie samym. Dotychczas często spotykanym zjawiskiem na problemy było przyznanie środków finansowych w różnych formach zasiłku. Przy znacznym braku środków finansowych w budżecie gminy ta forma pomocy będzie musiała zejść na dalszy plan.

Konkretne przyznanie środków finansowych na realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie odbywać się poprzez uchwalenie przez Radę Gminy :

- budżetu gminy na dany rok budżetowy,
- uchwalania Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych